

overal op wegen en paden toegankelijk is, enkele tientallen hectaren gedurende het gehele jaar uitsluitend als ornithologisch refugium te beheren. Goede ervaringen bij het bezoek werden opgedaan in de winter 1962/1963, toen de kooi kon worden getoond aan kleine schoolklassen van kinderen van uiteenlopende leeftijden. Om beurten zagen zij ook, hoe voedsel, waar-

onder grote hoeveelheden groente en vis, door hun inspanning bijeengebracht, aan noodlijdende vogels werd verstrekt. Dit bezoek stond onder leiding van de kooiker, de onderwijzers en de directie van het „Texels Museum”.

Is het niet zo, dat meeleven met het natuurgebeuren door de jeugd mede de hoop kan wekken, dat een natuurreservaat als Korvers Kooi is, in stand zal blijven?

Litteratuur:

1. Sir George Norman Clark. De zeventiende eeuw. Nederl. uitgave, Utrecht/Antwerpen 1959, p. 29.
2. J. Drijver. De vogels en de mens. Amsterdam, 1960, pp. 104-112.
3. J. A. Eygenraam. The Origin of the „lead” in Dutch Duck Decoys. Acta XI Congr. Int. Orn. 1954, Basel 1955, pp. 435-436.
4. J. A. Eygenraam. On the „lead” in duck decoys. Trans. IVth Congr. Int. Union of Game Biologists, Arnhem 1960. Meded. I.T.B.O.N. 50/1960, pp. 68-72.
5. G. D. van der Heide en T. Le Bret. Een boek over eendenkooien. Heiloo, 1944.
6. Mr. T. Le Bret. Suizende wicken. Leiden, 1952.
7. Chr. van Orden. Een Helgolandinstallatie in de Korverskooi. Texels Museum 4, 1, 1963, pp. 1-3.

Vogelbelevenissen in de Kistersinlaag

J. VIJVERBERG.

Een inlaag, voor wie het niet weet, is gewoonweg een miniatuurpolder: laaggelegen grond of ook wel een waterplas met oeverstrook, geheel door dijken omringd. Een van die dijken is altijd de zeedijk, zodat een inlaag steeds vlak aan zee of zeearm gelegen is. Enkele minuten gaans achter de zeedijk, met deze evenwijdig lopend, ligt de zg. inlaagdijk. Aan de uiteinden zijn inlaag- en zeedijk verbonden door kortere dwarsdijken. Zo zou men dus van vier dijken kunnen spreken. De inlaagdijk, eigenlijk een zg. slaper, wordt eerst „wakker”, als de zeedijk doorbreekt of bij dijkval voor een deel in zee verzinkt. Dan moet de inlaagdijk tonen, wat hij kan: de binnenstromende vloedgolf opvangen en tegenhouden, dus voorkomen, dat het achterliggende land overstroomt. Een zeer gewichtige functie dus. Reeds in de tijd

van graaf Floris V legde men van die inlagen aan, die men toen „inseten” noemde.

Zo liggen, vooral langs Schouwens diep ingevreten zuidkust, verscheidene inlagen met hun machtige inlaagdijken als wachters. Tegen de Ooster-Schelde viel in vroegere eeuwen van menselijke zijde niet te vechten. Als de zeedijk het begaf, werd hij noodgedwongen aan de golven prijsgegeven en werd de inlaagdijk waterkerende zeedijk, waarna daarachter maar weer een nieuwe inlaagdijk werd opgeworpen, tot ook deze slaper, na vernietiging van de „nieuwe” zeedijk, tot activiteit gewekt werd en ook weer verging. Op deze wijze zijn in de loop der eeuwen niet te tellen inlagen met hun inlaagdijken en met vele bloeiende dorpen inclusief, door het zeewater gans en al verspoeld. Zo

Fig. 1.

Oeverloper.

Fig. 2.

Steenloper.

Fig. 3.

Paartje Tureluurs.

ontstond dan het „verdrongen land van Schouwen”. Ook met de stormramp van 1953 hebben vele inlagen het zwaar te verduren gehad, maar op een enkele na zijn deze weer hersteld. Gelukkig, want onze inlagen, met hun zilt milieu, bezitten een karakteristieke vegetatie en een rijk vogelleven, variërend al naar de geaardheid van de inlaag. Over dat vogelleven wil ik U nu iets vertellen.

Welaan dan, op een achtermiddag tegen het eind van augustus 1922 lig ik lekker te zonnen aan de dijk van de Kistersinlaag. Ik verveel me zo'n beetje. Het broedseizoen toch van onze Schouwse vogels is weer ten einde en daarmee voor mij het fotowerk gedurende die maanden. Voor het fotograferen van vogeltjes op wintervoer is het nog te vroeg. Inzake mijn hobby heeft de jaarronde nog twee hiaten, de nazomer en het vroege voorjaar. Daarvoor heb ik totnogtoe geen em-plooi kunnen vinden. Als welkome afleiding volg ik dus met de ogen de vogels, die in een onderbroken lange file zich, voedsel zoekend, rustig voortbewegen langs het slibstrandje aan de rand van de plas. 't Is een zeer gevarieerd gezelschap. Van onze broedvogels zie ik Kievit, Tureluur, Kemphaantje, Kluut en Schol-ekster. Maar meer interesseren me thans de vroege trekkers uit het noorden: de Oeverloper, die ik elk jaar reeds half juli

terugzie; de Steenloper, mogelijk een over-zomeraar; strandlopers in onderscheidene soorten, het talrijkst de Grote bonte, enkele nog met de zwarte buik, en verder de typische Krombek met zijn wulpesna-vel; en dan de Zwarte ruiter, sommige exemplaren nog in het zwarte zomerkleed. In bonte rij gaan ze, diep beneden me, aan mijn oog voorbij. Dan, opeens, spring ik op! Een idee! Vogels fotograferen op hun trippelgang langs de waterkant! Nieuw! — voor zover ik weet. De enige mogelijkheid om de trekkers uit het noor-den op de gevoelige plaat te krijgen! Ze lopen, zijn dus in beweging, zij het langzaam. Dus de sluiters van de camera, liefst bij zonnig weer, op zijn snelst gezet. Of het ogenblik afgewacht, dat zo'n wandelaar op de gewenste plaats heel even stil wil staan. En verder de onvermijdelijke mislukkingen maar voor lief genomen; die worden immers de vogelfotograaf bij al zijn werk ruimschoots toegemeten! Ze verhogen ook weer de waarde van de geslaagde objecten! Ik ben vol van het idee, bezin me op weg naar huis op de mogelijkheden. Mijn vriend, die ik deelgenoot van mijn enthousiasme wil maken, gooit echter roet in het eten. „Je reinste utopie!” zegt hij. „Stel je voor, die vrije vogels, zó uit de poolstreken, met geen andere drang dan die der voeding, met de hele Atlan-tische kust voor zich om af te speuren,

Fig. 4.

Zwarte ruiter in winterkleed.

Fig. 5.

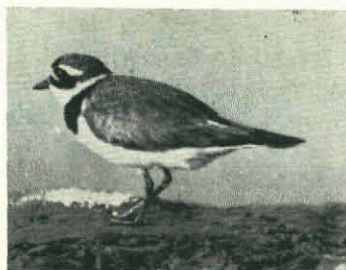
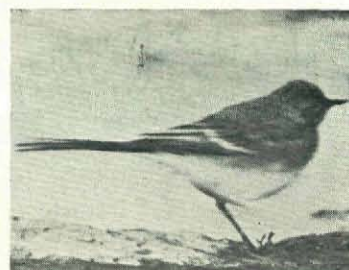
Bontbekplevier.

Fig. 6.

Jonge Witte kwikstaart.

zullen daar voor dat vreemde kistje komen draaien. Je reinste utopie!" Maar ik heb mijn antwoord klaar: „Juist die trekvogels, die op hun tocht langs de stranden alle aanspoelsel inspecteren, met allerlei voorwerpen van menselijke makelij kennismaken — dozen, manden, flessen, krat-ten, kisten —, zullen in zo'n camerakistje niets schrikwekkends zien. De sluitertik kan een schrikachtige verjagen, maar vóór de tik staat hij al op de plaat. Komt hij voor een volgende opname niet terug, wel, er zijn confraters genoeg". Dus, het moet gebeuren. Lukt het, dan is voor mij de jaarkring gesloten, kan ik het ganse jaar m'n hobby uitleven, mijn liefste wens. Zie, ik ben in die jaren zozeer met deze liefhebberij bezeten, dat die in mijn vrije dagen en uren al mijn doen en laten beheerst. Eigenlijk wel wat ver overdreven. Alle uitgaansvisites, partijtjes, familiebezoek, vacantiereisjes moeten wijken voor die ene, enerverende passie. Maar dat al te fanatieke word je pas later gewaar.

Zo zit ik dan op zondag 27 augustus 1922 aan de inlaagdijk van de Kisters, waar de groene berm in een boog een tiental meters de plas in schuift. Aan de uiterste rand staat de camera, een meter daarvóór, ook op de rand, heb ik een halve baksteen gelegd, waarop de vogel — welke, moet afgewacht — komen moet. Vanaf de sluit-ter reikt het electrisch snoer tot aan de voet van de dijk, waar ik me te wachten

zet, heerlijk in 't zonnetje en uit de wind. 't Kan wel even duren vóór de vogels, die ik door mijn werkzaamheden daar verdreven heb, terugkomen. Ik wacht geduldig en houd ondertussen terdege mijn camera en baksteen in 't oog. Er lopen nu drie vogeltjes langs heen, achter elkaar, van drie meter links naar drie meter rechts van de camera. En zo blijven ze lopen, wel een uur lang. Zien ze werkelijk iets al te vreemds aan het ding? 't Zijn een Oeverloper, een Steenloper en zowaar 'n Krombekstrandloper. Dan ineens rent de Oeverloper recht op mijn baksteen toe... staat er op, verrukkelijke pose. Een druk op de knop, en de eerste vogel langs de waterkant is gefotografeerd (fig. 1). Geen utopie dus! 't Heeft me ruim drie uren tijd gekost. Gauw plaat gewisseld voor een tweede opname. Na een uur staat de Steenloper vlak naast de baksteen. Ik laat me verleiden, hem zo maar te nemen, maar later blijkt, dat ik me toch „verkeken" heb: een heel onscherp beeld. Temeer jammer, daar hij een minuut later op de steen staat. Maar ik heb mijn kruit verschoten. Die voortvarendheid heb ik wel drie jaar lang moeten bezuren. Dan eerst krijg ik de Steenloper goed op de plaat (fig. 2). Aangemoedigd door het succes met de Oeverloper blijf ik de hele nazomer de trekvogels nazitten; de een na de ander geeft zich gewonnen. Aan dezelfde Kistersinlaag heb ik het buitenkansje, twee

Tureluurs te kiekeken, waarvan het mannetje zich vermaait met baltsende manoeuvres (fig. 3).

Al gauw laat ik de vogels zichzelf fotograferen, door ze op hun wandeling langs 't slobstrandje op daar uitgezette, onschuldig uitziende, stapcontacten te laten trappen. De mislukkingen zijn vele, maar toch krijg ik hiermee waardevolle opnamen, o.a. van Zwarte ruiters (winterkleed, fig. 4), Bontbekplevier (fig. 5), Bonte strandloper.

In de Kistersinlaag liggen een paar broekelijke kleine hillen, net verwarde stukken derrie. Daarop broeden jaar op jaar enige paren Grote sterns en verder wat Kokmeeuwen en Visdiefjes, genoeg echter om de pachter van deze inlaag het raadzaam te doen achten, in de maanden mei en juni in de inlaag de wacht te houden tegen eierrovers, die 's nachts hun slag denken te slaan. Daartoe bouwt hij aan de rand van de plas een strohut, werpt er enige bossen stro in, waarop hij (af en

toe) 's nachts slaapt, geheel gekleed. Zijn hondje, aan de ingang van de tent, wekt hem door zijn geblaf, als er in de inlaag iets loos is. Ik heb de man nooit gevraagd, of hij wel eens actief tegen eierrovers heeft moeten optreden. Mogelijk, dat deze zich lieten weerhouden door de wetenschap, dat er in dat strooien kot werd of kon worden gewaakt. Zonder dat hier enige sprake is van dood of leven, zouden we de uitdrukking kunnen lanceren: „Een dode kat is een schrik voor de muizen”.

Vóórdat de strohut, als elk jaar het geval was, afgebroken werd, kreeg ik er een mooie foto van een nest met jongen van de Witte kwikstaart met de oude er bij. In de dikke, luchtige wand had een kwikstaartjespaar zijn nestje gebouwd. De opgegroeide jongen kreeg ik later voor de lens (fig. 6). En alsof het dat jaar niet op kon, vond ik in de bosjes en struikjes op het boerderijtje achter de dijk het nestje van een Kneutje, dat zich zonder veel moeite liet fotograferen.

Over de libellenfauna van het hoogveen in het Peelgebied (Odonata)

BOSTJAN KIAUTA.

(R.I.V.O.N.)

In het grensgebied van Noordbrabant en Limburg ligt in de gemeenten Horst, Sevenum en Deurne, ter weerszijden van de weg van Griendtsveen naar Helenaveen, een weliswaar grotendeels afgegraven, maar nog onontgonnen veencomplex, dat thans voor een belangrijk deel door de Staat als natuurreservaat is veilig gesteld. Zoals uit onderzoek is gebleken is het botanisch en ornithologisch van groot belang. Van de insektenfauna is evenwel nog weinig bekend.

In dit artikel wordt een kort faunistisch verslag gegeven en een zoögeografische analyse van hoogveenlibellen in dit Peelgebied. Het systematisch onderzoek van dit gebied werd verricht door de staf van het R.I.V.O.N. (Bilthoven) van 12-17 juli 1963. Oecologische en ethologische waarnemingen en het onderzoek over larvale stadia zullen elders worden gepubliceerd. Tot heden zijn mij geen faunistische gegevens uit dit gebied bekend geworden. De faunistische gegevens over *Somato-*